JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

M. POIARES MADURO

18 päivänä tammikuuta 2006 [1]

1. Tämä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely edellyttää, että yhteisöjen tuomioistuin tarkastelee ensimmäisen kerran jäsenvaltion väitettyä EY 292 artiklan ja EA 193 artiklan rikkomista. Komissio katsoo, että Irlanti on rikkonut näitä määräyksiä sekä myös EY 10 artiklaa ja EA 192 artiklaa saattamalla toisen jäsenvaltion (Yhdistyneen kuningaskunnan) kanssa syntyneen riidan Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (jäljempänä merioikeusyleissopimus) mukaisesti perustetun välitystuomioistuimen ratkaistavaksi.

2. EY 292 artiklassa ja sanamuodoltaan samanlaisessa EA 193 artiklassa määrätään seuraavaa: "Jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla." Selvittääkseen, onko näitä määräyksiä rikottu, yhteisöjen tuomioistuimen on ratkaistava, kuuluvatko Irlannin välitystuomioistuimen ratkaistavaksi saattamat asiat yhteisön oikeuden soveltamisalaan.

1 – Alkuperäinen kieli: portugali.

I Tosiseikat ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

3. Tämä oikeudenkäynti johtuu Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisestä riidasta, joka koskee MOX-laitoksen (sekaoksidipolttoainetta tuottavan laitoksen) toimintaa Sellafieldissä Luoteis-Englannissa Irlanninmeren rannikolla. Laitos on suunniteltu kierrättämään käytetystä ydinpolttoaineesta saatavaa plutoniumia sekoittamalla plutoniumdioksidi köyhdytettyyn uraanidioksidiin ja valmistamalla siitä sekaoksidipolttoainetta (MOX-polttoainetta), jota voidaan käyttää energialähteenä ydinvoimaloissa.

4. Yhdistynyt kuningaskunta hyväksyi British Nuclear Fuel plc -yhtiön (jäljempänä BNFL) toteuttaman MOX-laitoksen rakentamisen, kun asiasta oli tehty BNFL:n vuonna 1993 julkistama ympäristövaikutusten arviointi. Laitos valmistui vuonna 1996. Toteutettuaan viisi julkista kyselyä MOX-laitoksen taloudellisista perusteista Yhdistynyt kuningaskunta antoi 3.10.2001 BNFL:lle luvan käynnistää laitoksen ja valmistaa MOX-polttoainetta.

5. Irlanti väitti Yhdistyneen kuningaskunnan rikkoneen useita merioikeusyleissopimuksen määräyksiä ja käynnisti 25.10.2001 MOX-laitosta koskevan välitysoikeudellisen menettelyn Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan merioikeusyleissopimuksen liitteen VII mukaisesti perustetussa välitystuomioistuimessa. [2]

6. Irlanti ja komission edustajat neuvottelivat 20.6.2002 MOX-laitokseen liittyvistä riidoista. [3] Komissio osoitti 15.5.2003 Irlannille virallisen huomautuksen, jossa se ilmoitti katsovansa, että käynnistäessään merioikeusyleissopimuksen nojalla välitysoikeudellisen menettelyn Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan Irlanti on jättänyt noudattamatta EY 10 ja EY 292 artiklan sekä EA 192 ja EA 193 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

7. Irlanti selitti 15.7.2003 päivätyssä kirjeessään, että se ei hyväksy komission kantaa. Komissio osoitti 19.8.2003 Irlannille perustellun lausunnon, joka koski MOX-laitokseen liittyvää välitysoikeudellista menettelyä Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan merioikeusyleissopimuksen nojalla. Irlanti vastasi 16.9.2003 ja ilmoitti, ettei ole vieläkään vakuuttunut komission kannasta. Komissio saattoi asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi 15.10.2003.

II Esille nousseet kysymykset

8. Yhteisöjen tuomioistuinta on harvoin pyydetty ratkaisemaan kahden jäsenvaltion välistä riitaa. [4] EY 220 artiklan, luettuna yhdessä EY 227 artiklan kanssa, ja EA 136 artiklan, luettuna yhdessä EA 142 artiklan kanssa, mukaan yhteisöjen tuomioistuimella on kuitenkin toimivalta sellaisissa riita-asioissa, jotka koskevat EY:n perustamissopimuksen tai Euratomin perustamissopimuksen soveltamista tai tulkintaa. [5]

2 – Lisäksi Irlanti esitti merioikeusyleissopimuksen 290 artiklan 5 kappaleen nojalla 9.11.2001 kansainväliselle merioikeustuomioistuimelle (jäljempänä merioikeustuomioistuin) pyynnön väliaikaisista toimenpiteistä eli MOX-laitoksen toimiluvan keskeyttämisestä ja MOX-laitokseen liittyvien radioaktiivisten aineiden kansainvälisten kuljetusten pysäyttämisestä. Merioikeustuomioistuin päätti tietyistä väliaikaisista toimenpiteistä, jotka eivät kuitenkaan olleet samoja kuin Irlannin pyytämät. Ks. kansainvälisen merioikeustuomioistuimen 3.12.2001 asiassa 10 tekemä päätös, The MOX Plant Case (Ireland v United Kingdom), Provisional Measures, Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders 5 (2001), (asia MOX-laitos, Irlanti vastaan Yhdistynyt kuningaskunta, väliaikaiset toimenpiteet, Neuvoa antavia lausuntoja ja päätöksiä 5, 2001), osa II, s. 51–54.

3 – Irlanti aloitti riidanratkaisumenettelyn Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan Koillis-Atlantin meriympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen (OSPAR-yleissopimuksen) mukaisesti. Irlanti väitti, että Yhdistynyt kuningaskunta on rikkonut OSPAR-yleissopimuksen 9 artiklaa. OSPAR-tuomioistuin hylkäsi Irlannin vaatimukset. Ks. Final Award of 2 July 2003 in the Dispute Concerning Access to Information Under Article 9 of the OSPAR Convention (Ireland v United Kingdom) (OSPAR-yleissopimuksen 9 artiklan mukaista tietojen saantia koskevassa riita-asiassa 2.7.2003 tehty lopullinen päätös, Irlanti v. Yhdistynyt kuningaskunta). Irlannin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva nykyinen menettely koskee ainoastaan riitojenratkaisumenettelyn käynnistämistä merioikeusyleissopimuksen nojalla.

4 – Tähän mennessä yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu viisi tällaista riita-asiaa. Kahdessa tapauksessa oikeudenkäynti johti tuomioon. Ks. asia 141/78, Ranska v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 4.10.1979 (Kok. 1979, s. 2923, Kok. Ep. IV, s. 611) ja asia C-388/95, Belgia v. Espanja, tuomio 16.5.2000 (Kok. 2000, s. I-3123). Kahden asian kanteet peruutettiin, ja asiat poistettiin rekisteristä (asia 58/77, Irlanti v. Ranska, määräys 15.2.1977, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa ja asia C-349/92, Espanja v. Yhdistynyt kuningaskunta, määräys 27.11.1992, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Asia C-145/04, Espanja v. Yhdistynyt kuningaskunta, on vielä yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltävänä.

5 – Jäsenvaltioiden väliset riidat voidaan saattaa yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi myös EY:n perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen seuraavien määräysten mukaan: EY 88 artiklan 2 kohta, EY 95 artiklan 9 kohta, EY 239 artikla, EY 298 artikla ja EA 154 artikla.

9. EY 292 artiklan ja EA 193 artiklan mukaan tämä toimivalta on yksinomainen. Näissä määräyksissä annetaan yhteisöjen tuomioistuimelle "toimivaltamonopoli" jäsenvaltioiden välisissä riidoissa, jotka koskevat yhteisen oikeuden soveltamista ja tulkintaa. [6]

10. Yhteisöjen tuomioistuimen yksinomainen toimivalta jäsenvaltioiden yhteisön oikeutta koskevissa riidoissa on keino suojella yhteisön oikeusjärjestyksen riippumattomuutta. [7] Tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltioille ei koidu kansainvälisen oikeuden mukaisia oikeudellisia velvoitteita, jotka ovat ristiriidassa niiden yhteisön oikeuden mukaisten velvoitteiden kanssa. Pohjimmiltaan EY 292 artiklassa ja EA 193 artiklassa määrätään lojaliteettivelvoitteesta yhteisön perustamissopimuksilla luotua lainkäyttöjärjestelmää kohtaan. Jäsenvaltiot ovat päättäneet ratkaista erimielisyytensä yhteisön perustamissopimuksissa määrätyillä tavoilla, ja niiden on pidättäydyttävä saattamasta näihin sopimuksiin liittyviä riitoja ratkaistavaksi muilla keinoin. [8]

11. Komissio väittää, että Irlanti on rikkonut edellä mainittua sääntöä saattaessaan Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa syntyneen MOX-laitosta koskevan riitansa merioikeusyleissopimuksen mukaisesti perustetun tuomioistuimen välitettäväksi. Yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi tullut keskeinen kysymys on, koskeeko kyseinen riita yhteisön oikeutta. Yhteisöjen tuomioistuimen on tutkittava ja vertailtava yhtäältä oman toimivaltansa ulottuvuutta ja toisaalta oikeudenkäynnin kohdetta välitystuomioistuimen ratkaistavaksi saatetussa riidassa.

12. Irlanti väittää välitystuomioistuimessa, että Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt noudattamatta kolmenlaisia velvoitteita. Irlannin mukaan ensinnäkin on jätetty noudattamatta velvoitetta suorittaa sellaisten mahdollisten vaikutusten asianmukainen arviointi, joita MOX-laitoksen toimiluvan myöntämisestä voi koitua Irlanninmeren meriympäristölle. Tässä yhteydessä Irlanti viittaa merioikeusyleissopimuksen 206 artiklaan. Toiseksi olisi jätetty noudattamatta velvoitetta tehdä puoliksi suljetun Irlanninmeren ääressä naapurina sijaitsevan Irlannin kanssa yhteistyötä välttämättömissä toimissa kyseisen meren meriympäristön säilyttämiseksi. Tässä yhteydessä Irlanti viittaa merioikeusyleissopimuksen 123 ja 197 artiklaan. Kolmanneksi Irlannin mukaan on jätetty noudattamatta velvoitetta ryhtyä kaikkiin välttämättömiin toimiin Irlanninmeren meriympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi. Tässä yhteydessä Irlanti viittaa merioikeusyleissopimuksen 192, 193, 194, 207, 211, 213 ja 217 artiklaan.

13. Irlannin ja komission näkemykset yhteisöjen tuomioistuimen toimivallasta MOX-laitosta koskevan riidan osalta ovat täysin

6 – Mackel, N., "Article 292 (ex-article 219)", teoksessa Léger, P. (toim.), *Commentaire article par article des traités UE et CE*, Dalloz/Bruylant, Paris/Bruxelles, 2000, s. 1874. Asiaa kuvataan samaan tapaan teoksessa Lasok, K. ja Lasok, D., *Law and institutions of the European Union*, Reed Elsevier, 2001, s. 371. EHTY:n perustamissopimukseen sisältyi samanlainen määräys, HT 87 artikla. Tietoa tämän määräyksen ja EY 292 / EA 193 artiklan sanamuodon eroista, ks. Herzog, P., "Article 219", teoksessa Smit/Herzog, *The law of the European Community: a commentary on the EEC Treaty*, Bender, New York, 1976–, s. 6-170.1-2.

7 – Lausunto 1/91, annettu 14.12.1991 (Kok. 1991, I-6079, Kok. Ep. XI, s. I-565, 35 kohta).

8 – Van Panhuys, H. F.,"Conflicts between the law of the European Communities and other rules of international law", 3 *Common Market Law Review* 420, 1966, s. 445.

vastakkaiset. Irlannin mukaan mikään riidan kohteista ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan. Komissio puolestaan väittää, että koko riita kuuluu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan. Käsiteltävänä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole välttämätöntä vahvistaa, kuuluko MOX-laitosta koskeva riita kokonaan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan. Riittää, että selvitetään, säännelläänkö yhteisön oikeudella vähintään osaa riita-asian oikeudenkäynnin kohteesta. Jos säännellään, voidaan mielestäni vahvistaa, että EY 292 artiklaa tai mahdollisesti EA 193 artiklaa on rikottu.

14. Tämä ei tarkoita sitä, että yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta koskee koko riitaa pelkästään siksi, että yhteisön oikeudella säännellään osaa riidasta. On mahdollista, että riita jää laajasti ja ehkä suurimmalta osin tuomioistuimen toimivallan ulkopuolelle ja että ainoastaan yksi tai muutama riidanalaisista asiakokonaisuuksista kuuluu sen toimivaltaan. Näissä olosuhteissa EY 292 artikla tai EA 193 artikla kuitenkin estää sen, että koko riita, mukaan lukien yhteisön oikeudella säänneltävät elementit, saatetaan ratkaistavaksi muilla kuin yhteisön sopimuksissa määrätyin keinoin. Yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltamonopolin vahvistaviin sääntöihin ei sisälly mitään kynnystä. Jäsenvaltioiden on ratkaistava erimielisyytensä yhteisön puitteissa, jos on kysymys yhteisön oikeudesta. [9]

15. Komissio on esittänyt kolme väitettä. Ensinnäkin komissio väittää, että merioikeusyleissopimuksen määräykset, joihin Irlanti on vedonnut välitystuomioistuimessa, muodostavat osan yhteisön oikeutta ja että ne siten kuuluvat yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan ratkaista jäsenvaltioiden välisiä riitoja. Näin ollen käynnistettäessä merioikeusyleissopimuksen määräyksiä koskeva välitysoikeudellinen menettely toista jäsenvaltiota vastaan rikotaan EY 292 artiklaa. Toiseksi komissio katsoo, että Irlanti on rikkonut EY 292 ja EA 193 artiklaa pyytäessään välitystuomioistuinta soveltamaan tiettyjen yhteisön direktiivien säännöksiä. Kolmanneksi komissio väittää, että käynnistäessään tällaisen menettelyn Irlanti ei ole noudattanut yhteistyövelvoitetta, joka seuraa EY 10 ja EA 192 artiklasta.

16. Arvioin jäljempänä näitä kolmea väitettä.

9 – Tämä ei välttämättä tarkoita, että jäsenvaltioiden olisi aina tarkasti erotettava yhteisöön liittyvät elementit niiden välisestä riidasta, jotta ainoastaan sellaiset elementit saatettaisiin yhteisöjen tuomioistuimen arvioitavaksi, ja saatettava muu osa riidasta ratkaistavaksi muilla keinoin. Teoriassa tällainen ratkaisu olisi EY 292 artiklan tai EA 193 artiklan mukainen. Käytännössä saattaa olla kuitenkin suotavampaa saattaa jäsenvaltioiden väliset "sekamuotoiset" riidat, jotka koskevat sekä yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvia seikkoja että sen ulkopuolelle jääviä seikkoja, kokonaisuudessaan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi EY 239 artiklan tai EA 154 artiklan mukaisesti.

III Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta merioikeusyleissopimuksen määräysten suhteen

17. Merioikeusyleissopimus on sekasopimus. Irlannin saattaessa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa syntyneen riitansa välitystuomioistuimen ratkaistavaksi Euroopan yhteisö ja 14 sen jäsenvaltioista olivat merioikeusyleissopimuksen osapuolia.[10] Euroopan yhteisö ja jäsenvaltiot, jotka olivat merioikeusyleissopimuksen osapuolia esillä olevan asian tosiseikkojen tapahtuma-aikana, ovat hyväksyneet merioikeusyleissopimuksen mukaiset velvoitteet toimivaltansa puitteissa.[11] Esimerkiksi yhteisö hyväksyi velvoitteet merien kalavarojen säilyttämisen ja hoidon alalla, ja jäsenvaltiot puolestaan hyväksyivät velvoitteet merirajojen määrittämisen alalla.[12]

18. Komission näkemyksen mukaan merioikeusyleissopimuksen määräykset, joihin Irlanti vetoaa Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan, kuuluvat yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan, koska ne kuuluvat yhteisön toimivaltaan ja koska yhteisö on sopinut niistä. Tässä yhteydessä komissio korostaa, että ympäristönsuojelu on yhteisön nimenomainen tavoite, jota varten yhteisöllä on ulkoinen toimivalta. Lisäksi komissio mainitsee, että neuvoston päätös 98/392/EY,[13] jolla Euroopan yhteisö on hyväksynyt merioikeusyleissopimuksen, perustui myös EY:n perustamissopimuksen 130 s artiklaan (nykyinen EY 175 artikla).

19. Irlanti päinvastoin katsoo, että toimivalta ei ole siirtynyt jäsenvaltiolta yhteisölle niillä aloilla, joilla Irlanti pyrkii käymään oikeutta Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan. Irlanti väittää, että yhteisö on merioikeusyleissopimuksen osapuoli ainoastaan niillä aloilla, jotka kuuluvat sen yksinomaiseen ulkoiseen toimivaltaan. Jos on olemassa yhteisön säädöksiä, jotka liittyvät MOX-laitosta koskevassa riidassa esillä oleviin asioihin, nämä välineet muodostavat vähimmäistason, eivätkä merioikeusyleissopimuksen määräykset vaikuta niihin. Irlannin mukaan tästä seuraa, että nämä määräykset eivät ole tulleet osaksi yhteisön oikeutta ja että yhteisöjen

10 – Tuolloin Tanskaa lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltiot olivat ratifioineet merioikeusyleissopimuksen. Tällä hetkellä kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet sen.

11 – Ks. merioikeusyleissopimuksen liitteen IX 4 ja 5 artikla ja Euroopan yhteisöjen merioikeusyleissopimuksen liitteen IX 5 artiklan 1 kappaleen ja yleissopimuksen XI osan soveltamiseen liittyvän sopimuksen 4 artiklan 4 kappaleen nojalla 1.4.1998 antama ilmoitus. Ilmoitusta käsitellään jäljempänä 35 ja 36 kohdassa.

12 – Nämä asiat kuuluvat joko yhteisön tai jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan.

13 – 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen ja sen XI osan soveltamiseen liittyvän 28 päivänä heinäkuuta 1994 tehdyn sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta 23 päivänä maaliskuuta 1998 tehty neuvoston päätös 98/392/EY (EYVL L 179, s. 1).

tuomioistuimella ei ole toimivaltaa käsitellä Irlannin merioikeusyleissopimuksen nojalla Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan esittämiä vaatimuksia.

20. Ennen näiden perustelujen arviointia kertaan lyhyesti tässä asiassa merkityksellistä oikeuskäytäntöä, joka koskee yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan laajuutta sekasopimusten tapauksessa.

21. Yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti katsonut, että sen toimivalta ulottuu sekasopimusten määräyksiin.[14] Yhteisöjen tuomioistuin erityisesti totesi asiassa Haegeman 30.4.1974 antamassaan tuomiossa, että kyseisessä asiassa tarkasteltavat määräykset muodostivat osan yhteisön oikeutta.[15] Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisuja määräysten tulkinnasta ja antamaan tuomion, jos yhteisön jäsenvaltiot eivät täytä määräysten mukaisia velvoitteitaan.[16] Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan voida päätellä, että sekasopimusten kaikki määräykset kuuluisivat automaattisesti yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan. Yhteisöjen tuomioistuimen lähestymistapa on hienovaraisempi. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut seuraavaa: "– – yhteisön, sen jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden tekemillä sekasopimuksilla on yhteisön oikeusjärjestyksessä sama asema kuin puhtaasti yhteisön sopimuksilla, *kun kysymys on yhteisön toimivaltaan kuuluvista määräyksistä.*"[17]

22. Jos yhteisö on sitoutunut sekasopimuksen mukaisiin velvoitteisiin, yhteisöä sitovat säännöt muodostavat osan yhteisön oikeutta.[18] Tässä ominaisuudessaan säännöt sitovat yhteisöä ja jäsenvaltioita[19] ja kuuluvat yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan.[20] On kiistatonta, että yhteisö on sitoutunut

14 – Julkisasiamies Tesauron 13.11.1997 esittämä ratkaisuehdotus asiassa C-53/96, Hermès v. FHT, tuomio 16.6.1998 (Kok. 1998, s. I-3603, ratkaisuehdotuksen 8 kohta).

15 – Asiassa Haegeman yhteisöjen tuomioistuimelle esitettiin ennakkoratkaisupyyntö Euroopan talousyhteisön ja Kreikan välisen assosiaatiosopimuksen tiettyjen kauppaa koskevien määräysten tulkinnasta. Toimivaltansa osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa: "Sopimuksen määräykset muodostavat olennaisen osan yhteisön oikeusjärjestystä sopimuksen tultua voimaan. – – yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu kyseisen sopimuksen tulkinnasta." Ks. asia 181/73, Haegeman, tuomio 30.4.1974 (Kok. 1974, s. 449, Kok. Ep. II, s. 283, 5 ja 6 kohta). Ks. myös asia 104/81, Kupferberg, tuomio 26.10.1982 (Kok. 1982, s. 3641, Kok. Ep. VI, s. 555, 13 kohta) ja edellä alaviitteessä 7 mainittu lausunto 1/91, 37 ja 38 kohta.

16 – Edellä alaviitteessä 7 mainitun lausunnon 1/91 38 kohta.

17 – Ks. asia C-239/03, komissio v. Ranska, tuomio 7.10.2004 (Kok. 2004, s. I-9325, 25 kohta), kursivointi tässä. Ks. myös asia C-13/00, komissio v. Irlanti, tuomio 19.3.2002 (Kok. 2002, s. I-2943, 14 kohta) ja ks. vastaavasti asia 12/86, Demirel, tuomio 30.9.1987 (Kok. 1987, s. 3719, Kok. Ep. IX, s. 177, 9 kohta).

18 – Asia C-300/98, Dior ym., tuomio 14.12.2000 (Kok. 2000, s. I-11307, 33 kohta). Ks. myös julkisasiamies Reischlin 9.11.1977 esittämä ratkaisuehdotus asiassa 65/77, Razanatsimba, tuomio 24.11.1977 (Kok. 1977, s. 2229, Kok. Ep. III, s. 513), jossa todetaan seuraavaa: "Ainoa edellytys [sille, että yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta käsitellä esille tuotuja asioita] on, että kyseisen sopimuksen on sidottava yhteisöä ja että myös määräyksen, josta pyydetään tulkintaa, on sidottava yhteisöä."

19 – Ks. vastaavasti asia 38/75, Nederlandse Spoorwegen, tuomio 19.11.1975 (Kok. 1975, s. 1450, 16 kohta.).

20 – EY 300 artiklan 2 kohdan ja EY 220 artiklan nojalla. Ks. myös Schermers, H. G. ja Waelbroeck, D. F., *Judicial protection in the European Union*, Kluwer Law International, The Hague/London/New York, 2001, s. 296 ja 297.

sekasopimuksen määräyksen mukaisiin velvoitteisiin, kun tätä määräystä sovelletaan asioihin, jotka kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, jollainen tilanne oli kauppaa koskevien määräysten osalta edellä mainitussa asiassa Haegeman. Tilanne on päinvastainen, kun määräystä sovelletaan ainoastaan jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan kuuluviin asioihin, sillä tällöin yhteisön sijasta jäsenvaltiot ovat sitoutuneet kyseisen määräyksen mukaisiin velvoitteisiin. [21]

23. Kysymys muuttuu vaikeammaksi, kun sekasopimukseen sisältyvää määräystä voidaan soveltaa asiaan, joka kuuluu samanaikaisesti sekä yhteisön että jäsenvaltioiden toimivaltaan. On syytä muistuttaa, että esimerkiksi ympäristöpolitiikan alalla, jolla EY:n perustamissopimuksessa määrätään päällekkäisestä toimivallasta, [22] sekä yhteisö että jäsenvaltiot saavat itse hyväksyä velvoitteita kolmansien maiden kanssa. Kuitenkin jos yhteisö on sitoutunut tällaisin velvoitteisiin tai toteuttanut sisäisiä toimenpiteitä, jäsenvaltiot eivät enää saa sitoutua velvoitteisiin, jotka voisivat vaikuttaa näin käyttöön otettuihin yhteisiin sääntöihin. [23]

24. Sekä Irlanti että Ruotsin hallitus esittävät, että hyväksyessään merioikeusyleissopimuksen Euroopan yhteisö käytti ainoastaan *yksinomaista* ulkoista toimivaltaansa meriympäristön suojelun alalla. Irlanti väittää lisäksi, että MOX-laitoksen kannalta merkitykselliset määräykset eivät kuulu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, koska niissä asetetaan ainoastaan vähimmäisvaatimukset ja että ne eivät siten vaikuta yhteisön yhteisiin sääntöihin. [24] Kantansa tueksi Irlanti vetoaa toimivaltaa koskevaan ilmoi-

21 – Tällaisessa tilanteessa yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa kyseisen määräyksen suhteen. Ks. vastaavasti edellä mainitun julkisasiamies Tesauron asiassa Hermès v. FHT esittämän ratkaisuehdotuksen 19 kohta. Sekasopimuksen määräys voi kuitenkin koskea *sekä* kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvia tilanteita *että* yhteisön oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita. On syytä muistuttaa, että tällaisissa tapauksissa yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tulkita määräystä ennakkoratkaisumenettelyssä, vaikka olisi kysymys tilanteista, jotka kuuluvat kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan. Ks. edellä mainitussa asiassa Hermès v. FHT esitetyn ratkaisuehdotuksen 32 ja 33 kohta. Ks. myös asia C-89/99, Schieving-Nijstad ym., tuomio 13.9.2001 (Kok. 2001, s. I-5851, 30 kohta). Yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan tämän näkökohdan perustana on jäsenvaltioiden ja yhteisön toimielinten velvollisuus tehdä keskenään yhteistyötä. Ks. yhdistetyt asiat C-300/98 ja C-392/98, Dior ym., tuomio 14.12.2000 (Kok. 2000, s. I-11307, 38 kohta). Lisätietoja aiheesta: Heliskoski, J., "The Jurisdiction of the European Court of Justice to Give Preliminary Rulings on the Interpretation of Mixed Agreements", *Nordic Journal of International Law* 4, 2000, s. 395–412, ja Koutrakos, P., "The Interpretation of Mixed Agreements under the Preliminary Reference Procedure", *European Foreign Affairs Review* 7, 2002 s. 25–52.

22 – EY:n perustamissopimuksen XIX osasto. Yhteisön toimivalta tehdä sopimuksia kolmansien kanssa hyväksytään nimenomaisesti EY 174 artiklan 4 kohdassa.

23 – Asia 22/70, komissio v. neuvosto (ERTA), tuomio 31.3.1971 (Kok. 1971, s. 263, Kok. Ep. I, s. 553, 17 kohta). Ks. myös asiassa Open Skies annetut tuomiot: asia C-466/98, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 5.11.2002 (Kok. 2002, s. I-9427); asia C-467/98, komissio v. Tanska, tuomio 5.11.2002 (Kok. 2002, s. I-9519); asia C-468/98, komissio v. Ruotsi, tuomio 5.11.2002 (Kok. 2002, s. I-9575); asia C-472/98, komissio v. Luxemburg, tuomio 5.11.2002 (Kok. 2002, s. I-9741); asia C-475/98, komissio v. Itävalta, tuomio 5.11.2002 (Kok. 2002, s. I-9797) ja asia C-476/98, komissio v. Saksa, tuomio 5.11.2002 (Kok. 2002, s. I-9855).

24 – Tältä osin Irlanti vetoaa yhteisöjen tuomioistuimen 19.3.1993 antamaan lausuntoon 2/91 (Kok. 1993, s. I-1061). Ks. erityisesti lausunnon 18 kohta.

tukseen, jonka yhteisö teki vahvistaessaan merioikeusyleissopimuksen. [25]

25. Jos Irlanti olisi oikeassa katsoessaan, että yhteisö käytti ainoastaan yksinomaista ulkoista toimivaltaansa, yhteisöjen tuomioistuimen olisi tosiaankin selvitettävä tarkasti kyseisen toimivallan laajuus – samalla tavalla kuin se teki Open Skies -tuomioiden yhteydessä [26] – jotta voitaisiin vahvistaa, ovatko merioikeusyleissopimuksen määräykset alkaneet kuulua yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan kiinteänä osana yhteisön oikeusjärjestystä.

26. Lähtökohta, jonka mukaan yhteisö toimi ainoastaan yksinomaisen toimivaltansa rajoissa hyväksyessään merioikeusyleissopimuksen, on mielestäni kuitenkin väärä.

27. Merioikeusyleissopimus hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta neuvoston päätöksellä 98/392. Komissio on oikeassa todetessaan, että tämä päätös perustuu muun muassa EY:n perustamissopimuksen 130 s artiklaan. Näin ollen vaikuttaisi siltä, että merioikeusyleissopimuksen meriympäristön suojelua koskevien määräysten yhteydessä yhteisö käytti sekä yksinomaista että eiyksinomaista ulkoista toimivaltaa ympäristönsuojelun alalla liittyessään merioikeusyleissopimuksen osapuoleksi.

28. Edellä mainittua tukee lisäksi se tosiseikka, että merioikeusyleissopimuksen osapuoleksi liittymisen aikana kyseisellä alalla oli jo käytössä runsaasti yhteisön toimenpiteitä.

29. Tässä yhteydessä komissio väittää, että kaksi aiempaa sekasopimuksia koskevaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä, asia komissio vastaan Irlanti [27] ja asia komissio vastaan Ranska [27], liittyvät esillä olevaan asiaan. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi molemmissa asioissa, että sillä on toimivalta, ja huomautti, että esillä olleet sopimukset kuuluivat suurelta osin yhteisön toimivaltaan. [28] Olen silti vain osittain vakuuttunut komission vertailusta. Mielestäni esillä olevasta asiasta voidaan löytää yhtymäkohta asiaan komissio vastaan Ranska mutta ei asiaan komissio vastaan Irlanti.

30. Yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli asiassa komissio vastaan Irlanti antamassaan tuomiossa, onko se toimivaltainen jäsenyys-

25 – Merioikeusyleissopimuksen liitteen IX 5 artiklan 1 kappaleen ja yleissopimuksen XI osan soveltamiseen liittyvän sopimuksen 4 artiklan 4 kappaleen nojalla 1.4.1998 annettu Euroopan yhteisön ilmoitus (jäljempänä ilmoitus).

26 – Mainittu edellä alaviitteessä 23.

27 – Mainittu edellä.

28 – Edellä mainittu asia komissio v. Ranska, tuomion 27 kohta ja edellä mainittu asia komissio v. Irlanti, tuomion 16 kohta.

velvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä, joka koski sitä, että Irlanti ei ollut liittynyt määräajassa kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehtyyn Bernin yleissopimukseen (Pariisin asiakirja). Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että sillä oli asiassa toimivalta, koska Bernin yleissopimus kattaa alan, joka kuuluu "laajalti yhteisön toimivaltaan". [29] Tämä toteamus on kuitenkin ymmärrettävä siinä erityisessä asiayhteydessä, että asia koski velvollisuutta *liittyä* Bernin yleissopimukseen. [30] Kuten julkisasiamies Mischo totesi, Bernin yleissopimus on jakamaton, ja jäsenvaltio ei voi liittyä siihen ainoastaan osittain, vaikka Bernin yleissopimus ei kuulukaan täysin yhteisön toimivaltaan. Siten yhteisön oikeuden mukainen velvoite liittyä Bernin yleissopimukseen on samalla tavoin jakamaton. [31]

31. Asia komissio vastaan Ranska ei puolestaan koskenut velvollisuutta liittyä kansainväliseen sopimukseen. Siinä oli kysymys jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta menettelystä, joka koski sitä, että Ranska ei ollut noudattanut Välimeren suojelemista pilaantumiselta koskevan yleissopimuksen ja siihen liittyvän pöytäkirjan tiettyjen määräysten mukaisia velvoitteitaan. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tuomiossaan seuraavaa: "Koska jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne voi koskea ainoastaan yhteisön oikeudesta johtuvan velvoitteen noudattamatta jättämistä, on tarkasteltava, kuuluvatko Ranskaa koskevat velvoitteet, jotka ovat kanteen kohteena, yhteisön oikeuden alaan – – ." [32] Yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että yleissopimuksen ja pöytäkirjan aihepiiri oli "laajasti" yhtenevä yhteisön useiden säännösten aihepiirin kanssa, ja totesi, että " – – yhteisöllä on intressi siihen, että sekä yhteisö että sen jäsenvaltiot noudattavat niitä sitoumuksia, joihin ne ovat kyseisissä sopimuksissa sitoutuneet". [33] Yhteisöjen tuomioistuin katsoi näin ollen, että sillä on toimivalta siitä huolimatta, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely koski meriympäristöön tehtäviä makean veden ja lietteen päästöjä, joista ei ollut vielä annettu sisäistä yhteisön lainsäädäntöä. [34]

32. Nyt esillä olevan asian lailla edellä mainittu asia komissio vastaan Ranska koski kansainvälistä sopimusta, johon yhteisö ja jäsenvaltio olivat yhdessä liittyneet. Lisäksi asiassa komissio vastaan Ranska vastaajana ollut jäsenvaltio vetosi myös siihen, että yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa esillä olleiden velvoitteiden suhteen, koska ne eivät kuulu yhteisön ulkoiseen toimivaltaan. Yhteisöjen tuomioistuin ei hyväksynyt väitettä. Yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi toimivaltansa ulottuvuutta sen int-

29 – Edellä mainittu asia C-13/00, komissio v. Irlanti, annetun tuomion 16 kohta.

30 – Ks. erityisesti edellä alaviitteessä 30 mainitun tuomion 19 ja 23 kohta.

31 – Julkisasiamies Mischon 27.11.2001 antama ratkaisuehdotus edellä mainitussa asiassa komissio v. Irlanti, ratkaisuehdotuksen 52 kohta.

32 – Edellä mainittu asia komissio v. Ranska, tuomion 23 kohta.

33 – Edellä alaviitteessä 33 mainitun tuomion 29 kohta.

34 – Edellä alaviitteessä 33 mainitun tuomion 30 ja 31 kohta. Ks. myös yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-213/03, Pêcheurs de l'étang de Berre, 15.7.2004 antama tuomio (Kok. 2004, s. I-7357), joka koskee samaa yleissopimusta. Yhteisöjen tuomioistuin antoi ennakkoratkaisun kansallisen tuomioistuimen kysymyksiin tarkastelematta nimenomaisesti toimivaltaansa yleissopimuksen ja pöytäkirjan suhteen.

ressin valossa, joka koskee nykyisten yhteisön oikeussääntöjen eheyden suojelua.

33. Yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa annetun tuomion 27 kohdassa esittämän huomautuksen, että käsiteltävänä olevat määräykset "koskevat sellaista alaa, joka *suurelta osin* kuuluu yhteisön toimivaltaan", [35] voidaan helposti ymmärtää virheellisesti viittaavan siihen, että yhteisöjen tuomioistuimen antoi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä tuomion, joka koskee yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolisia velvoitteita. Tämä ei tietenkään voi pitää paikkaansa. [36] Tulkitsen tätä tuomiota siten, että yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että meriympäristöön tehtävien makean veden ja lietteen päästöjen tapauksessa yhteisö on käyttänyt sopimuksen tehdessään ei-yksinomaista toimivaltaansa. Toisin sanoen kansainvälisen sopimuksen tekeminen voi itsessään olla yhteisön ei-yksinomaisen toimivallan käyttämisen muoto riippumatta yhteisön sisäisen lainsäädännön aiemmasta antamisesta. Kuten esillä olevassa asiassa, tämä tarkoittaa, että sopimusta tehdessään yhteisö – sikäli kun se käytti ulkoisen toimivallan antavaa oikeusperustaa – käytti tätä toimivaltaa alalla, jolla toimivalta on yksinomainen, sekä alalla, jolla toimivalta ei ole yksinomainen. [37] Yhteisö on siis sitoutunut kansainvälisiin velvoitteisiin näillä aloilla, ja ne ovat siten tulleet osaksi yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa yhteisön oikeuden mukaisina velvoitteina. [38]

34. Päinvastoin kuin Irlanti väittää, Euroopan talousyhteisön toimivaltaa koskeva ilmoitus yleissopimuksen alaan kuuluvien asioiden osalta ei johda toisenlaiseen päätelmään.

35. Ilmoituksessa todetaan otsikon "Asiat, joissa yhteisö jakaa toimivallan jäsenvaltioidensa kanssa" alla seuraavaa:

"– – merikuljetusta, meriliikenteen turvallisuutta ja merien pilaantumisen ehkäisemistä koskevien määräysten osalta yhteisöllä on yksinomainen toimivalta ainoastaan siinä määrin, kuin kyseiset yleissopimuksen mää-

35 – Kursivointi tässä.

36 – Yhteisöjen tuomioistuin totesi antamansa tuomion 23 kohdassa seuraavaa: " – – jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne voi koskea ainoastaan yhteisön oikeudesta johtuvan velvoitteen noudattamatta jättämistä – –". Siksi yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli, " – – kuuluvatko Ranskaa koskevat velvoitteet, jotka ovat kanteen kohteena, yhteisön oikeuden alaan – –". Erityisesti sekasopimusten yhteydessä on tietenkin mahdollista, että jäsenvaltion laiminlyönti sellaisten velvoitteiden noudattamisessa, joista määrätään sopimuksessa mutta jotka eivät kuulu yhteisön toimivaltaan, vaarantaa yhteisön tavoitteiden saavuttamisen ja on haitallinen yhteisön intressien kannalta. Tällaisissa tilanteissa yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa tuomio jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä. Tällaista menettelyä ei kuitenkaan voi käynnistää suoranaisesti siitä syystä, että sekasopimuksen mukaisia velvoitteita ei ole noudatettu. Sen sijaan menettely on käynnistettävä siitä syystä, että EY 10 artiklan mukaista yhteisön velvoitetta ei ole noudatettu. Ks. myös seuraava väitöskirja: Hillion, C., *The evolving system of European Union external relations as evidenced in the EU Partnerships with Russia and Ukraine*, Leyden, 2005, s. 130.

37 – Välimeren suojelemista pilaantumiselta koskeva yleissopimus hyväksyttiin 15.7.1977 tehdyllä neuvoston päätöksellä 77/585/EY ja Välimeren suojelemista maalta peräisin olevalta pilaantumiselta koskeva pöytäkirja 28.2.1983 tehdyllä neuvoston päätöksellä 83/101/EY. Molemmat päätökset tehtiin perustamissopimuksen 235 artiklan (nykyisen EY 308 artiklan) perusteella.

38 – Edellä alaviitteessä 17 mainittu asia C-300/98, Dior ym., tuomion 33 kohta. Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 22 kohta.

räykset tai niiden täytäntöönpanemiseksi käyttöön otetut oikeudelliset välineet vaikuttavat yhteisön päättämiin yhteisiin sääntöihin. Jos yhteisön sääntöjä on olemassa, mutta niihin ei vaikuteta, kuten vain vähimmäisvaatimuksia asettavien yhteisön sääntöjen kohdalla, jäsenvaltioilla on toimivalta sen vaikuttamatta kuitenkaan yhteisön toimivaltaan tällä alalla. Muissa tapauksissa toimivalta kuuluu jäsenvaltioille.

Luettelo asiaan kuuluvista yhteisön säädöksistä on liitteessä. Niistä johtuvan yhteisön toimivallan ulottuvuus on arvioitava kunkin säädöksen täsmällisten säännösten mukaisesti ja erityisesti sen perusteella, missä määrin niissä säädetään yhteisistä säännöistä."

36. Mielestäni tällä sanamuodolla pyritään heijastelemaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä erityisesti asiassa ERTA lausunnossa 2/91. Laaditun tekstin ongelmana saattaa olla selkeyden ja tyylikkyyden puute, mutta sen nojalla ei voida katsoa, että yhteisö käytti ainoastaan yksinomaista ulkoista toimivaltaansa meriympäristön suojelun alalla.

37. Näin ollen komissio on oikeassa väittäessään, että Irlanti on vedonnut merioikeusyleissopimuksen määräyksiin, joista on tullut osa yhteisön oikeutta ja jotka kuuluvat siten yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan.

38. Irlanti väittää, että yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan toteaminen yksinomaiseksi merioikeusyleissopimuksen piiriin kuuluvissa asioissa estäisi Irlantia käyttämästä kyseisen yleissopimuksen mukaista, tarkoitukseen soveltuvaa oikeussuojakeinoa.

39. En ole tästä samaa mieltä. On jälleen viitattava EY 227 artiklan mukaiseen menettelyyn ja mahdollisuuteen vaatia EY 243 artiklan mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä. Lisäksi on tarpeen huomauttaa, että merioikeusyleissopimuksen 282 artiklassa selvästi sallitaan muutkin kuin kyseisen yleissopimuksen mukaiset keinot ratkaista riitoja.[39] Lisäksi jäsenvaltiot eivät saa edes joutuessaan todellisiin vaikeuksiin toimia yhteisön oikeuden ulkopuolella katsoessaan, että sellainen toimintatapa olisi tarkoituksenmukaisempaa.[40]

40. Toissijaisessa väitteessään Irlanti toteaa, että jos merioikeusyleissopimuksen määräykset ovat tulleet osaksi yhteisön lainsäädäntöä, sama koskee myös merioikeusyleissopimuk-

39 – Merioikeusyleissopimuksen 282 artiklassa, jonka otsikkona on "Yleisten, alueellisten tai kahdenvälisten sopimusten mukaiset velvoitteet", määrätään seuraavaa: "Jos sopimusvaltiot, jotka ovat tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta syntyneen riidan osapuolia, ovat sopineet yleisellä, alueellisella tai kahdenvälisellä sopimuksella tai muuten, että tällainen riita annetaan riidan jonkin osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi menettelyllä, josta seuraa sitova päätös, sovelletaan tätä menettelyä tässä osassa määrättyjen menettelyjen sijasta, elleivät riidan osapuolet toisin sovi."

40 – Ks. analogisesti asia 232/78, komissio v. Ranska, tuomio 25.9.1979 (Kok. 1979, s. 2729, Kok. Ep. IV, s. 539, 7–9 kohta).

seen sisältyviä riita-asioiden ratkaisemista koskevia määräyksiä. Siten merioikeusyleissopimuksen mukaisista ratkaisumenetelmistä olisi tullut EY 292 artiklassa tarkoitettuja "tässä sopimuksessa määrättyjä" riitojen ratkaisumenetelmiä.

41. En ole samaa mieltä siitä, että merioikeusyleissopimuksen mukainen riitojen ratkaisujärjestelmä on tullut osaksi yhteisön omaa lainkäyttöjärjestelmää ja siten muuttanut sitä. EY 292 artikla estää yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaisen toimivallan siirtämisen kansainvälisellä sopimuksella muulle tuomioistuimelle.[41] Näin ollen ei ole mahdollista, että merioikeusyleissopimuksen tekeminen olisi johtanut siihen, että yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ratkaista yhteisön jäsenvaltioiden riitoja, jotka koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa tai soveltamista, olisi siirretty merioikeusyleissopimuksen mukaisesti luodulle elimelle.

42. Edellä esitetyn perustella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että Irlanti ei ole noudattanut EY 292 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on saattanut Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa syntyneen MOX-laitosta koskevan riidan merioikeusyleissopimuksen liitteen VII mukaisesti perustetun välitystuomioistuimen ratkaistavaksi.

41 – Edellä mainitun yhteisöjen tuomioistuimen lausunnon 1/91 35 kohta.

43. Euratom ei ole merioikeusyleissopimuksen osapuoli, joten edellä esitetyt perustelut eivät johda samaan tulokseen EA 193 artiklan osalta. Jotta voitaisiin arvioida väitettä, jonka mukaan Irlanti ei ole noudattanut EA 193 artiklan mukaisia velvoitteitaan, on välttämätöntä tarkastella komission esittämää toista väitettä.

IV Irlannin vetoaminen yhteisön oikeuteen välitystuomioistuimessa

44. Komission mukaan Irlanti on jättänyt noudattamatta EY 292 ja EA 193 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on vedonnut yhteisön oikeuden instrumentteihin yhteisön ulkopuolisen tuomioistuimen suorittamassa tulkinnassa ja soveltamisessa. Yhdistynyt kuningaskunta tukee tätä näkemystä. Komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta huomauttavat, että Irlanti mainitsee välitystuomioistuimelle esittämissään väitteissä direktiivin 85/337/ETY[42], direktiivin

42 – Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annettu neuvoston direktiivi 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna 3 maaliskuuta 1997 annetulla neuvoston direktiivillä 97/11/EY (EYVL L 73, s. 5). Direktiiviä on muutettu myöhemmin 26 toukokuuta 2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/35/EY (EYVL L 156, s. 17).

90/313/ETY [43], direktiivin 80/836/Euratom [44], direktiivin 92/3/Euratom [45] ja direktiivin 96/29/Euratom [46] sekä OSPAR-yleissopimuksen määräykset [47].

45. Irlanti väittää, että se ei ole pyytänyt välitystuomioistuinta soveltamaan yhteisön oikeutta vaan se on ainoastaan viitannut direktiiveihin merioikeusyleissopimuksen mukaisten velvoitteiden tulkitsemisen tueksi. Irlanti huomauttaa ilmoittaneensa juhlallisesti komissiolle 16.9.2003 päivätyssä kirjeessään, että se aikoo jatkaa viittaamista yhteisön oikeuden instrumentteihin ainoastaan merioikeusyleissopimuksen tulkinnan helpottamiseksi ja että se ei aio pyytää välitystuomioistuinta tarkastelemaan, onko Yhdistynyt kuningaskunta rikkonut jotakin yhteisön oikeuden säännöstä tai instrumenttia. Irlanti vakuuttaa, että se ei ole jättänyt noudattamatta EY 292 artiklan tai EA 193 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei väitä Yhdistyneen kuningaskunnan jättäneen noudattamatta yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteita.

43 – Ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta 7 päivänä kesäkuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/313/ETY (EYVL L 158, s. 56).

44 – Perusnormien vahvistamisesta väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta annettujen direktiivien muuttamisesta 15 päivänä heinäkuuta 1980 annettu neuvoston direktiivi 80/836/Euratom (EYVL L 246, s. 1).

45 – Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden välillä sekä yhteisöön ja yhteisöstä pois tapahtuvien radioaktiivisen jätteen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta 3 päivänä helmikuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/3/Euratom (EYVL L 35, s. 24).

46 – Perusnormien vahvistamisesta työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta 13 päivänä toukokuuta 1996 annettu neuvoston direktiivi 96/29/Euratom (EYVL L 159, s. 1).

47 – Koillis-Atlantin meriympäristön suojelua koskeva yleissopimus, joka hyväksyttiin yhteisöjen puolesta 7 päivänä lokakuuta 1997 tehdyllä neuvoston päätöksellä 98/249/EY (EYVL 1998, L 104, s. 1).

46. Mielestäni tätä perustelua ei voida hyväksyä.

47. Irlannin välitystuomioistuimelle esittämistä väitteistä seuraa, että viittaukset yhteisön oikeuden instrumentteihin on tehty ottaen huomioon merioikeusyleissopimuksen 293 artiklan 1 kappale. Kyseisen määräyksen mukaan välitystuomioistuin ”– – soveltaa tätä yleissopimusta ja muita kansainvälisen oikeuden säännöksiä, jotka eivät ole ristiriidassa yleissopimuksen kanssa”.

48. Irlanti toteaa 25.10.2001 päivätyn kanteensa 3 kohdassa seuraavaa: ”Välitystuomioistuinta pyydetään myös ottamaan tarvittaessa huomioon muiden kansainvälisten instrumenttien, mukaan lukien kansainvälisten yleissopimusten ja Euroopan yhteisön oikeuden, määräykset ja säännökset.” Irlanti viittaa kanteensa 34 kohdassa merioikeusyleissopimuksen 293 artiklan 1 kappaleeseen ja esittää seuraavaa: ”Merioikeusyleissopimuksen määräyksiä on tulkittava tukeutuen muihin Yhdistynyttä kuningaskuntaa sitoviin kansainvälisiin sääntöihin, mukaan lukien Koillis-Atlantin meriympäristön suojelusta vuonna 1992 tehty yleissopimus (OSPAR-yleissopimus), direktiivi 85/337/ETY sekä direktiivi 80/836/Euratom ja direktiivi 96/239/Euratom.”

49. Lisäksi Irlanti väittää merioikeusyleissopimuksen mukaiselle välitystuomioistuimelle esittämässään kirjelmässä seuraavaa: ”Kan-

sainvälisen oikeuden säännökset, joita liitteen VII mukaisen tuomioistuimen on sovellettava – – esitetään *sekä* merioikeusyleissopimuksen merkityksellisissä määräyksissä *että* 'muissa kansainvälisen oikeuden säännöksissä, jotka eivät ole ristiriidassa' merioikeusyleissopimuksen kanssa." [48] Irlanti toteaa kirjelmässään myös seuraavaa: "Näillä kahdella tavalla – tulkittaessa merioikeusyleissopimuksen yleisiä määräyksiä ottaen huomioon kansainvälisen oikeuden laajempi kokonaisuus sekä sen viittauksen nojalla, jonka mukaan on sovellettava muita kansainvälisiä sääntöjä, normeja ja käytäntöjä – merioikeusyleissopimuksesta tulee luonteeltaan integroiva, ja siinä yhdistyvät sopimusnormit ja tapaoikeusnormit sekä alueelliset ja globaalit normit." [49]

50. Irlanti huomauttaa kirjelmänsä 6 kohdan 19 alakohdassa, että merkityksellisiin yhteisön säännöksiin ei viitata siksi, että välitystuomioistuinta pyydettäisiin varsinaisesti soveltamaan niitä, vaan siksi, että "ne osoittavat, kuinka merioikeusyleissopimuksen yleisiä velvoitteita on tulkittava ja sovellettava". Irlanti kuitenkin tekee välitystuomioistuimelle esittämissään väitteissään jatkuvasti viittauksia yhteisön sääntöihin merioikeusyleissopimuksen 293 artiklan 1 kappaleen yhteydessä. Esittämänsä kirjelmän osassa, joka käsittelee velvoitetta suorittaa asianmukainen ympäristövaikutusten arviointi ja jonka otsikkona on "Oikeudellisten velvoitteiden lähde", Irlanti esimerkiksi viittaa muiden instrumenttien ohella direktiiviin 85/337 ja väittää seuraavaa: "Nämä instrumentit ovat merkityksellisiä ohjeina merioikeusyleissopimuksen 206 artiklan mukaisten velvoitteiden tulkitsemiseksi ja esimerkkeinä (kansainvälisen oikeuden muista säännöksistä), joita välitystuomioistuimen edellytetään merioikeusyleissopimuksen 293 artiklan 1 kappaleessa soveltavan käsittelemäänsä asiaan. [50] Vastauksessaan Irlanti toteaa seuraavaa: "Meriympäristöön liittyvien kanteiden yhteydessä, jotka koskevat toimivaltaisen kansainvälisen organisaation tai diplomaattisen kokouksen vahvistamien tiettyjen kansainvälisten sääntöjen ja normien noudattamatta jättämistä", välitystuomioistuimen "on otettava huomioon nämä kansainväliset säännöt ja normit sekä sovellettava niitä". [51]

51. Näiden väitteiden perusteella en voi todeta, että Irlanti ei väitä Yhdistyneen kuningaskunnan jättäneen noudattamatta yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteita. [52] Irlanti pyytää joka tapauksessa välitystuomioistuinta toteamaan, että Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt noudattamatta

48 – Irlannin esittämän muistion 6 kohdan 1 alakohta. Kursivointi alkuperäinen.

49 – Irlannin esittämän kirjelmän 6 kohdan 7 alakohta.

50 – Irlannin esittämän kirjelmän 7 kohdan 6 alakohta.

51 – Irlannin vastauksen 5 kohdan 14 alakohta. Ks. myös 5 kohdan 36 alakohta, jossa todetaan seuraavaa: "Merioikeusyleissopimuksen liitteen VII mukaisen tuomioistuimen tehtävänä on määritellä objektiivisin perustein merioikeusyleissopimuksen mukaisten valtion velvoitteiden ulottuvuus. Tämä määrittely edellyttää välttämättä, että tuomioistuin arvioi, onko tietty valtio esimerkiksi ryhtynyt välttämättömiin toimiin pannakseen täytäntöön sovellettavat kansainväliset säännöt ja normit, joihin merioikeusyleissopimuksessa viitataan. Tullessaan merioikeusyleissopimuksen osapuoleksi Yhdistynyt kuningaskunta on antanut suostumuksensa siihen, että liitteen VII mukainen tuomioistuin suorittaa tällaisen määrittelyn."

52 – Eräs välitystuomioistuimen jäsenistä huomautti vastaavaa. Ks. The Mox Plant Case, Proceedings Day Two, s. 44, loppuosa. (Sir Arthur Wattsin, KCMG QC, Irlannin asianajajana toimivalle professori Vaughan Lowelle esittämä kysymys.)

merioikeusyleissopimuksen mukaisia velvoitteita, jotka Irlannin merioikeusyleissopimuksesta tekemän oman tulkinnan mukaan vastaavat yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteita. Siten Irlanti pyytää välitystuomioistuinta tulkitsemaan EY:n ja Euratomin lainsäädännön mukaisia Yhdistyneen kuningaskunnan velvoitteita. [53]

52. Edellä esitetyn perusteella on todettava, että Irlanti on jättänyt noudattamatta EY 292 artiklan ja EA 193 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on saattanut EY:n perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevan riidan merioikeusyleissopimuksen liitteen VII mukaisesti perustetun välitystuomioistuimen ratkaistavaksi.

V Yhteistyövelvoite

53. Komissio väittää, että Irlanti on jättänyt noudattamatta EY 292 artiklan ja EA 193 artiklan mukaisia velvoitteitaan sekä myös rikkonut EY 10 artiklan 2 kohtaa ja EA 192 artiklan 2 kohtaa. Molempien määräysten mukaan jäsenvaltiot ”– – pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista”. Komissio esittää kaksi väitettä.

54. Ensimmäiseksi komissio väittää, että sekasopimusten yhteydessä jäsenvaltioilla on EY 10 artiklan 2 kohdan mukainen yhteistyövelvoite. Komission mukaan Irlanti on jättänyt noudattamatta tätä velvoitetta käynnistämällä riidanratkaisumenettelyn, joka koskee yhteisön toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Tällainen toiminta saattaa aiheuttaa sekaannusta kolmansissa maissa sopimusosapuolena toimivan yhteisön ulkoisen edustamisen ja sisäisen yhtenäisyyden osalta ja vahingoittaa vakavasti yhteisön ulkoisten toimien tehokkuutta ja johdonmukaisuutta.

55. Mielestäni yhteisöjen tuomioistuimen ei tarvitse käsitellä tätä kysymystä. Komission moitteen kohde on olennaisesti sama kuin EY 292 artiklaa koskevan moitteen kohde. Mielestäni EY 292 artikla on EY 10 artiklan 2 kohtaan sisältyvän lojaalisuuden yleisperiaatteen erityinen ilmentymä. [54] Siten arviointi EY 292 artiklan perusteella riittää.

53 – Ks. esim. Irlannin kirjelmänsä 7 kohdan 28 alakohdassa, 8 kohdan 102 alakohdassa ja 8 kohdan 114 alakohdassa esittämät väitteet, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan direktiivin 85/337 mukaisia velvoitteita.

54 – Ks. 10 kohta edellä.

56. Toiseksi komissio väittää, että Irlanti ei ole noudattanut yhteistyövelvoitetta. Komissio väittää, että Irlannin olisi ollut EY 10 artiklan ja EA 192 artiklan nojalla ilmoitettava asiasta toimivaltaisille yhteisön toimielimille ja kuultava niitä, ennen kuin se käynnistää merioikeusyleissopimuksen mukaisen riidanratkaisumenettelyn.

57. Olen tästä samaa mieltä komission kanssa. EY 10 artikla ja EA 192 artiklassa määrätään, että yhteisön toimielimillä ja sen jäsenvaltioilla on keskinäinen velvollisuus tehdä vilpitöntä yhteistyötä. [55] Tämä velvollisuus on erityisen tärkeä ulkosuhteiden alalla [56], ja sitä sovelletaan sitäkin suuremmalla syyllä tilanteessa, jossa yhteisö ja jäsenvaltiot ovat yhdessä sitoutuneet velvoitteisiin kolmansien maiden kanssa. [57]

58. Yhteistyövelvoitteeseen saattaa tietyissä tilanteissa sisältyä jäsenvaltion velvoite kuulla komissiota, jotta voitaisiin välttää sellaista riskiä, että yhteisön sääntöjä rikotaan tai että yhteisön politiikkaa estetään. [58] Mielestäni tämän asian olosuhteissa Irlantia on koskenut tällainen velvoite. Irlanti päätti käydä oikeutta toista jäsenvaltiota vastaan sellaisen kansainvälisen sopimuksen nojalla, jossa Euroopan yhteisö on osapuolena, asiasta, joka kuuluu mahdollisesti yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan. Komissio on oikeassa todetessaan, että kuuleminen olisi ollut hyödyllistä sen selvittämiseksi, missä määrin riita koski yhteisön oikeutta. Lisäksi kuuleminen olisi tarjonnut mahdollisuuden vaihtaa näkemyksiä siitä, olisiko jäsenvaltiota vastaan voitu käynnistää jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely kansainvälisen sopimuksen väitetyn rikkomisen johdosta. Irlanti ei kuitenkaan tiedustellut komission näkemyksiä ennen kuin käynnisti riidanratkaisumenettelyn.

59. Edellä esitetyn perusteella katson, että Irlanti on jättänyt noudattamatta EY 10 artiklan ja EA 192 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

55 – Ks. esim. asia 230/81, Luxemburg v. parlamentti, tuomio 10.2.1983 (Kok. 1983, s. 255, Kok. Ep. VII, s. 17, 37 kohta); yhdistetyt asiat C-36/97 ja C-37/97, Kellinghusen ja Kelsen, tuomio 22.10.1998 (Kok. 1998, s. I-6337, 30 kohta); asia C-344/01, komissio v. Saksa, tuomio 4.3.2004 (Kok. 2004, s. I-2081, 79 kohta) ja asia C-82/03, komissio v. Italia, tuomio 13.7.2004 (Kok. 2004, s. I-6635, 15 kohta).

56 – Ks. esim. edellä mainittu asia ERTA, tuomion 21 ja 22 kohta; yhdistetyt asiat 3/76, 4/76 ja 6/76, Kramer, tuomio 14.7.1976 (Kok. 1976, s. 1279, Kok. Ep. III, s. 163, 42–45 kohta); ratkaisu 1/78, annettu 14.11.1978 (Kok. 1978, s. 2151, Kok. Ep. IV, s. 193, 33 kohta); edellä mainittu asia Kupferberg, tuomion 13 kohta ja asia C-266/03, komissio v. Luxemburg, tuomio 2.6.2005 (Kok. 2005, s. I-4805, 57–66 kohta).

57 – Ks. vastaavasti edellä mainitun lausunnon 2/91 36 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen 15.11.1994 antama lausunto 1/94 (Kok. 1994, s. I-5267, Kok. Ep. XVI, s. I-237, 108 kohta) ja asia C-25/94, komissio v. neuvosto, tuomio 19.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1469, 48 kohta).

58 – Ks. esimerkkejä siitä, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että EY 10 artiklassa määrätään velvollisuudesta kuulla komissiota: edellä mainittu asia Ranska v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 8 ja 9 kohta; asia 804/79, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 5.5.1981 (Kok. 1981, s. 1045, Kok. Ep. VI, s. 81, 31 kohta); asia 186/85, komissio v. Belgia, tuomio 7.5.1987 (Kok. 1987, s. 2029, 40 kohta); edellä mainittu asia komissio v. Luxemburg, tuomion 61–66 kohta ja asia C-433/03, komissio v. Saksa, tuomio 14.7.2005 (Kok. 2005, s. I-6985, 68–73 kohta).

VI Oikeudenkäyntikulut

60. Komissio on vaatinut vastaajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, joten ehdotan, että Irlanti velvoitetaan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut, koska se on hävinnyt asian.

VII Ratkaisuehdotus

61. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

– toteaa, että Irlanti on jättänyt noudattamatta EY 292 artiklan ja EA 193 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on käynnistänyt Sellafieldissä sijaitsevaa MOX-laitosta koskevan riidanratkaisumenettelyn Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan

– toteaa, että Irlanti on jättänyt noudattamatta EY 10 artiklan ja EA 192 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on käynnistänyt kyseisen menettelyn kuulematta ennalta komissiota

– velvoittaa Irlannin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.